

INFORMACJE OGÓLNE O PROGRAMIE

1)	Kierunek studiów i specjalność	Instrumentalistyka, pedagogika instrumentalna – gra na fortepianie
2)	Poziom studiów	I stopień
3)	Profil studiów	ogólnoakademicki
4)	Forma lub formy studiów	stacjonarne
5)	Liczba semestrów	6
6)	Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie	180
7)	Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat
8)	Odniesienie do misji i strategii Uczelni oraz relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów	Absolwenci uzyskują wykształcenie na najwyższym poziomie, doświadczenie zawodowe i wszechstronną wiedzę. Uczelnia stara się kształtować charaktery i postawy twórcze w duchu patriotyzmu i poczuciu odpowiedzialności za kształt polskiej kultury narodowej, w tym za edukację artystyczną, co jest zgodne z misją Uczelni. Rozwijające się talenty studentów pozwalają na podjęcie przez nich szeroko pojętej działalności artystycznej i współuczestniczenie w kształtowaniu otoczenia społeczno-gospodarczego.
9)	Język, w jakim prowadzone są studia	polski
10)	Łączna liczba godzin zajęć	1725
11)	Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	175
12)	Liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejsza niż 5 pkt ECTS – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	8 pkt ECTS
13)	Liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć do wyboru (nie mniej niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS)	56 pkt ECTS
14)	Liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego (w przypadku studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich prowadzonych w formie studiów stacjonarnych)	60 godz.
15)	Łączna liczba punktów ECTS przypisana do zajęć związanych z prowadzoną działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach do których przyporządkowany jest kierunek studiów, uwzględniających przygotowanie studentów do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności	Nr 1 – 54 ECTS Nr 2 – 12 ECTS Nr 3 – 2 ECTS Nr 4 – 2 ECTS Nr 5 – 6 ECTS Nr 6 – 6 ECTS Nr 14 – 3 ECTS Łączna liczba - 85 ECTS
16)	Wymiar, zasady i formy odbywania praktyk zawodowych oraz liczba punktów ECTS	90 godzin Czas trwania - 3 semestry Punkty ECTS - 5

	przypisana do praktyk (jeżeli praktyki są przewidziane)	Sposób realizacji oraz warunki przystąpienia do realizacji praktyk – zgodnie z Regulaminem praktyk
17)	Warunki ukończenia studiów	Paragraf 30 Regulaminu Studiów – Uchwała Senatu 13/05/2022

OPIS EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Opis zakładanych efektów uczenia się dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia uwzględnia uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia dla poziomu 6 określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 226 z późn. zm.) oraz charakterystyki drugiego stopnia dla poziomu 6 określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 2218) w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji.		
TABELA ODNIESIENIE EFEKTÓW KIERUNKOWYCH DO EFEKTÓW OBSZAROWYCH		
symbol efektu	Kierunkowe efekty kształcenia dla absolwenta	kod składnika opisu
WIEDZA		
Wiedza o realizacji prac artystycznych		
K1_W01	Posiada ogólną znajomość literatury muzycznej, elementów dzieła muzycznego i wzorców budowy formalnej utworów oraz zna podstawowy repertuar związany z kierunkiem studiów i własną specjalnością	P6S_WG
rozumienie kontekstu dziedzin sztuki		
K1_W02	Zna i rozumie podstawowe linie rozwojowe w historii muzyki, orientuje się w piśmiennictwie dotyczącym kierunku studiów, literaturę tę potrafi analizować i interpretować we właściwy sposób	P6S_WG
K1_W03	orientuje się w stylach muzycznych i związanych z nimi tradycjach wykonawczych	
K1_W04	posiada orientację w zakresie problematyki związanej z technologiami stosowanymi w muzyce oraz w zakresie rozwoju technologicznego związanego z wybraną specjalnością, posiada podstawową wiedzę dotyczącą budowy własnego instrumentu, jego konserwacji, napraw, strojenia itp.	
K1_W05	posiada ogólny zakres wiedzy dotyczący marketingowych, finansowych i prawnych aspektów zawodu muzyka, zna podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej	
K1_W06	rozpoznaje i definiuje wzajemne relacje zachodzące pomiędzy teoretycznymi i praktycznymi aspektami studiowania	

K1_W07	zna współczesne teorie psychologiczne i pedagogiczne dotyczące wychowania, rozwoju, funkcjonowania społecznego, uczenia się i nauczania oraz różnorodnych uwarunkowań tych procesów w odniesieniu do odpowiednich etapów edukacyjnych i zdarzeń pedagogicznych dających kwalifikacje do nauczania w zakresie swej specjalności	
K1_W08	zna zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach artystycznych i edukacyjnych	
K1_W09	posiada wiedzę w zakresie etyki zawodowej muzyka i nauczyciela	
UMIEJĘTNOŚCI		
Umiejętności ekspresji artystycznej		
K1_U01	dysponuje umiejętnościami niezbędnymi do tworzenia, realizowania i wyrażania własnych koncepcji artystycznych	P6S_UW
Umiejętności realizacji prac artystycznych		
K1_U02	posiada umiejętność wykonywania reprezentatywnego repertuaru związanego z kierunkiem studiów z wykorzystaniem wiedzy dotyczącej podstawowych stylów muzycznych i związanych z nimi tradycji wykonawczych	P6S_UW
K1_U03	posiada biegłą umiejętność w zakresie słuchowego rozpoznawania materiału muzycznego, zapamiętywania go i operowania nim	
Umiejętności kreacji artystycznej		
K1_U04	realizuje własne koncepcje i działania artystyczne oparte na zróżnicowanej stylistyce, wynikającej z wykorzystania wyobraźni, ekspresji i intuicji	P6S_UW
Umiejętności pracy w zespole		
K1_U05	jest przygotowany do współpracy z innymi muzykami w różnego typu zespołach oraz w ramach wspólnych prac i projektów, także o charakterze multidyscyplinarnym	P6S_UO
K1_U06	wykazuje umiejętność praktycznego zastosowania wiedzy dotyczącej wybranych koncepcji pedagogicznych i psychologicznych, dającą kwalifikacje do nauczania w zakresie kierunku na poziomie podstawowym edukacji muzycznej	
Umiejętności warsztatowe		
K1_U07	dysponuje warszatem technicznym niezbędnym do profesjonalnej prezentacji muzycznej i jest świadomy problemów specyficznych dla danego instrumentu(intonacja , precyzja itp)	P6S_UW P6S_UU
K1_U08	wykazuje umiejętność samodzielnego doskonalenia warsztatu technicznego, przyswoił sobie dobre nawyki dotyczące techniki i postawy, umożliwiające operowanie ciałem w sposób (z punktu widzenia fizjologii) najbardziej wydajny i bezpieczny	
Umiejętności werbalne		
K1_U09	posiada umiejętność przygotowania typowych wypowiedzi ustnych i pisemnych dotyczących zagadnień związanych ze studiowanym kierunkiem	P6S_UK
K1_U10	wykazuje umiejętności językowe w zakresie właściwym dla kierunku studiów, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	
Umiejętności w zakresie publicznych prezentacji		
K1_U11	przyswoił sobie formy zachowań związane z występami publicznymi	P6S_UK
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
Niezależność		
K1_K01	ma świadomość i rozumie potrzebę rozszerzania swojej wiedzy i doskonalenia własnych umiejętności przez całe życie	P6S_UU P6S_KR
K1_K02	Jest gotów do samodzielnego podejmowania niezależnych prac, wykazując się motywacją, umiejętnością organizacji pracy, a także zbierania, analizowania, wartościowania i interpretowania informacji, rozwijania idei i formułowania krytycznej argumentacji	P6S_UU P6S_KR

Uwarunkowania psychologiczne		
K1_K03	jest zdolny do efektywnego wykorzystania wiedzy, wyobraźni, intuicji, emocjonalności, twórczej postawy i samodzielnego myślenia w celu rozwiązywania problemów pedagogicznych i artystycznych, również podczas publicznych prezentacji	P6S_KK
Krytycyzm		
K1_K04	posiada umiejętność samooceny i budowania konstruktywnej krytyki w obrębie działań artystycznych oraz w obszarze szeroko pojmowanej kultury, jest zdolny do refleksji na tematy społeczne, pedagogiczne, psychologiczne i naukowe oraz umie je odnieść do własnej pracy artystycznej	P6S_KK
Komunikacja społeczna		
K1_K05	umiejętnie komunikuje się w obrębie własnego środowiska i społeczności, nawiązuje pozytywne relacje interpersonalne	P6S_KO P6S_KR
K1_K06	przestrzega etycznych aspektów związanych z pracą zawodową	
K1_K07	w sposób świadomy i profesjonalny umie zaprezentować własną działalność artystyczną	

Wydział Instrumentalno-Pedagogiczny, Edukacji Muzycznej i Wokalistyki

STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA - HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU STUDIÓW

kierunek studiów: INSTRUMENTALISTYKA

specjalność: pedagogika instrumentalna - gra na fortepianie

studia pierwszego stopnia, stacjonarne - 3 lata (6 semestrów)
obowiązuje od roku akademickiego 2022/2023

lp.	status zajęć	Nazwa zajęć	kod efektu uczenia się wg opisu programu / wg standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela	Formy zaliczeń obowiązujące po semestrze			Liczba godzin zajęć					Rozkład godzin zajęć (semestr=15 tygodni) i punktacja ECTS									rodzaj zajęć						
				zaliczenie	kolokwium	egzamin	liczba godzin	punkty ECTS	Forma zajęć					rok I		rok II		rok III									
									wykład	warsztaty / seminarium	ćwiczenia / lektorat	Praktyki	I semestr	II semestr	III semestr	IV semestr	V semestr	VI semestr									
godz.	ECTS	godz.	ECTS	godz.	ECTS	godz.	ECTS	godz.	ECTS	godz.	ECTS	godz.	ECTS	godz.	ECTS	godz.	ECTS										
54 GRUPA ZAJĘĆ GŁÓWNYCH																											
1		instrument główny	W1,3,8,9 - U2,7,6 - K1,3	6		1-5	180	54	180					30	6,5	30	6,5	30	7	30	6	30	13	30	15	Ind.	
28 GRUPA ZAJĘĆ KIERUNKOWYCH /SPECIALNOŚCIOWYCH																											
2	ob.	kameralistyka*	W1,3 - U5,7 - K3,5		1,3	2,4	120	12	120					30	3	30	3	30	3	30	3					Gr	
3	ob.	instrument dodatkowy - klawesyn lub organy	W1,2,3 - U1,2,4,5,7,8 - K2,4		3	4	30	2				30						15	1	15	1					Ind.	
4		czytanie a vista i podstawy kameralistyki	W1,3,9 - U5,4,6 - K1,3,7	1		2	30	2				30		15	1	15	1									Ind.	
5		akompaniament	W1,3,9 - U5 - K2,3,5,7	1-4			120	6				120		30	1,5	30	1,5	30	1,5	30	1,5					Ind.	
6		praktyka estradowa	W6 - U1,4,6,7,11 - K6,7	1-6			0	6						1		1		1		1				1		Ind./Gr	
47 GRUPA ZAJĘĆ KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO																											
7		kształcenie słuchu	W1 - U1,3,8 - K3		1-3	4	120	6			120		30	1,5	30	1,5	30	1,5	30	1,5						Gr	
8		historia i literatura muzyczna z elementami analizy	W1,2,7 - U1,9 - K1		1-3	4	120	7	120				30	1,5	30	1,5	30	2	30	2						Gr.	
9		zagadnienia wykonawcze muzyki dawnej	W1,2,3 - U2 - K2			3	15	1	15									15	1							Gr.	
10		propedeutyka muzyki współczesnej	W1,2,3 - U2,5 - K1,2,6			4	30	2	30											30	2					Gr.	
11		chór	W1,2,3 - U1,2 - K1,2,3,4,5		1-6		180	12		180			30	2	30	2	30	2	30	2	30	2	30	2	30	2	Gr.
12	ob.	język angielski / niemiecki / francuski**	J9,10	1-4		4	120	8			120		30	2	30	2	30	2	30	2	30	2				Gr.	
13		seminarium pisemnej pracy dyplomowej**	W2,4,5 - U9 - K2,3	4			7,5	1	7,5											7,5	1					Gr.	
14	ob.	konsultacje pisemnej pracy licencjackiej	W1,2,7 - U9	5			7,5	3	7,5													7,5	3			Ind.	
15		wychowanie fizyczne		1-2			60	0		60			30	0	30	0										Gr.	
16	ob.	przedmiot fakultatywny***	Zgodnie z Katalogiem Przedmiotów Fakultatywnych				0	27						2		2		3		2			7		11	Gr.	
8 GRUPA ZAJĘĆ HUMANISTYCZNYCH LUB Z ZAKRESU NAUK SPOŁECZNYCH																											
17	ob.	przedmiot humanistyczny lub z zakresu nauk społecznych**		1		2	60	4	60				30	2	30	2										Gr.	
18		wiedza o patronie**	P65_WG - UW - UK		1		30	2	30				30	2												Gr.	
19		etykieta człowieka sztuki	W7 - U9,10 - K3	3	4		60	2	60									30	1	30	1					Gr.	
23 GRUPA ZAJĘĆ PEDAGOGICZNYCH																											
kod efektu uczenia się wg standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela																											
20		psychologia**	B.1.W1,2,3,4,5 - B.1.U1,2,3,4,5,6,7,8 - B.1.K1,2	1		2	90	4,5	90				45	2	45	2,5										Gr.	
21		pedagogika	B.2.W,6,7 - B.2.U,6,7 - B.2.K,3,4	1		2	90	4,5	90				45	2	45	2,5										Gr.	
22		podstawy dydaktyki	C.W1,2,3,4,5,6,7 - C.U1,2,3,5,6,8 - C.K1,2			3	30	2	30								30	2								Gr.	
23		metodyka nauczania- planowanie i projektowanie pracy z uczniem	D.1.W1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15, D.1.U1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11 - D.1.K1,2,3,4,5,6,7,8,9	3	4		60	3	60								30	1,5	30	1,5						Gr.	
24		metodyka nauczania gry na instrumencie	D.1.W1,2,4,9,10-15 - D.1.U1,3-11 - D.1.K1,3-7,9		5	6	45	3	45											30	2	15	1			Gr.	
25		praktyki psychologiczno-pedagogiczne	B.3.W1,2,3 - U1,2,4,6 - K1	2			30	1			30						30	1								Gr.	
26		praktyki zawodowe	D.2.W1,2,3 - U1,2,3 - K1	4-5			60	4			60									30	2	30	2			Ind.	
27		emisja głosu - higiena głosu nauczyciela	C.W7 - C.U7,8 - C.K2	3	4		30	1			30						15	0,5	15	0,5						Gr.	
							Razem	1725	180	930	195	510	90	405	30	405	30	345	30	367,5	30	127,5	30	75	30		

* obowiązkowa realizacja jednego zespołu kameralnego

** zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

*** forma zaliczenia fakultetu zgodna z formą zaliczenia wybranego przedmiotu

ob. przedmiot do wyboru lub wybór sposobu realizacji w ramach przedmiotu obowiązkowego

GRUPA ZAJĘĆ GŁÓWNYCH
GRUPA ZAJĘĆ KIERUNKOWYCH /SPECIALNOŚCIOWYCH
GRUPA ZAJĘĆ KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO
GRUPA ZAJĘĆ HUMANISTYCZNYCH LUB Z ZAKRESU NAUK SPOŁECZNYCH
GRUPA ZAJĘĆ PEDAGOGICZNYCH

ECTS	ob.	ECTS
54	ob.	0
28	ob.	14
47	ob.	38
8	ob.	4
23	ob.	0
180	ob.	56

TRZĘCI PROGRAMOWE

<p>1. Instrument główny - fortepian</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie techniki pianistycznej, wrażliwości dźwiękowej, świadomego rozwiązywania problemów wykonawczych, także w kontekście przyszłej pracy pedagogicznej studenta. 2. Opanowanie pianistycznych technik wykonawczych w odniesieniu do realizacji dzieł w różnych stylach. 3. Kształtowanie umiejętności samodzielnej pracy nad dziełem - opracowania tekstu muzycznego pod względem zagadnień technicznych i artystyczno -interpretacyjnych, także w odniesieniu do budowy formalnej utworu. 4. Przygotowanie do występów publicznych poprzez realizację obowiązkowych praktyk estradowych – audycji i koncertów. 5. Opanowanie podstawowego repertuaru pianistycznego: utworów barokowych J.S.Bacha, D.Scarlatti, D.Cimarosi, sonat klasycznych, etiud, utworów Chopina oraz innych dzieł związanych z zainteresowaniami i preferencjami studenta, od baroku do współczesności. <p>Treści programowe wzajemnie się przenikają, a większość z nich jest obecna na każdym etapie kształcenia oraz są realizowane z uwzględnieniem przyszłej pracy pedagogicznej studenta w szkolnictwie muzycznym I i II stopnia.</p>
<p>2. Kameralistyka - fortepian</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pogłębianie umiejętności gry w zespole kameralnym – współpracy w małej grupie muzyków bez dyrygenta. 2. Doskonalenie umiejętności świadomego rozwiązywania problemów pianistycznych w kontekście współwykonawstwa kameralnego i przyszłej pracy pedagogicznej tj.: rozpoczynanie utworu, przyjmowanie wspólnego tempa, zachowanie właściwych proporcji brzmieniowych między instrumentami realizującymi partie wiodące, bądź wtórujące w utworze, wspólne kształtowanie frazy i formy utworu, umiejętność wydobycia barwy dźwięku za pomocą zróżnicowanej artykulacji i dynamiki - także w kontekście przyszłej pracy pedagogicznej studenta. 3. Doskonalenie pianistycznych technik wykonawczych w różnych stylach w odniesieniu do wykonawstwa muzyki kameralnej. 4. Pogłębianie umiejętności samodzielnej i zespołowej pracy nad dziełem – opracowania tekstu muzycznego pod względem zagadnień artystyczno – interpretacyjnych i wykonawczych tj.: realizacja ozdobników, dynamika, artykulacja, agogika, precyzja wykonawcza, pedalizacja) realizowanych świadomie, w sposób ustalony we wszystkich partiach instrumentalnych zespołu kameralnego. 5. Przygotowanie do występów publicznych, zawierających program kameralny z udziałem fortepianu, poprzez realizację obowiązkowych praktyk estradowych – audycji i koncertów.
<p>3.1. Klawesyn dodatkowy</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Omówienie zasad działania i budowy klawesynu i jego odmian. 2. Zapoznanie z repertuarem z podstawowego kanonu wykonawczego muzyki klawesynowej, reprezentującym różne style i wzorce wykonawcze wybranych epok. 3. Praca nad stylową rejestracją i artykulacją zgodną z kanonem wykonawczym danej epoki.

	<p>4. Przygotowanie do publicznej prezentacji przygotowanego repertuaru. Treści programowe wzajemnie się przenikają, a większość z nich jest obecna na każdym etapie kształcenia.</p>
3.2. Organy dodatkowe	<p>1. Omówienie zasad działania i budowy organów. 2. Zapoznanie z repertuarem z podstawowego kanonu wykonawczego muzyki organowej, reprezentującym różne style i wzorce wykonawcze wybranych epok. 3. Praca nad stylową rejestracją i artykulacją zgodną z kanonem wykonawczym danej epoki. 4. Przygotowanie do publicznej prezentacji przygotowanego repertuaru. Treści programowe wzajemnie się przenikają, a większość z nich jest obecna na każdym etapie kształcenia</p>
4. Czytanie a vista i podstawy kameralistyki	<p>1. Określenie roli pianisty w aspekcie elementów warunkujących prawidłowe wykonanie utworu kameralnego. 2. Współrealizacja frazowania. 3. Współrealizacja artykulacji. 4. Współrealizacja dynamiki. 5. Zastosowanie właściwej pedalizacji. 6. Współrealizacja formy utworu. 7. Umiejętności specjalistyczne. 8. Realizacja wyciągów fortepianowych. 9. Wykonywanie utworu z nut. 10. Transponowanie. 11. Sztuka gry a vista na fortepianie. 12. Ćwiczenia na antycypację i przestrzenne wyczucie klawiatury. 13. Ćwiczenia na antycypację i wielopłaszczyznowe obejmowanie tekstu. 14. Ćwiczenia rytmiczne i z nieregularnym podziałem rytmicznym. 15. Horyzontalny zapis pięciolinii w miejsce układu wertykalnego. 16. Ćwiczenia na poszerzanie pola widzenia i spostrzeganie. 17. Realizacja tekstu zapisanego na kilku pięcioliniach. 18. Ćwiczenia na wiązanie dźwięków w akordowe jednostki znaczeniowe. 19. Ćwiczenia na paralelny, przeciwstawny i zmienny ruch linii melodycznych. 20. Ćwiczenia na przeciwstawny ruch linii melodycznych. 21. Ćwiczenia na zmienny ruch linii melodycznych. 22. Ćwiczenia na odczytywanie zapisu na liniach dodanych. 23. Ćwiczenia z elementami imitacji i kontrapunktu. 24. Ćwiczenia na zmianę rejestrów i odbieranie materiału pomiędzy rękami. 25. Ćwiczenia na zastosowanie właściwej aplikatury.</p>
5. Akompaniament	<p>W każdym semestrze przewidziane są następujące treści programowe:</p> <p>1. Poznanie i opanowanie podstawowych pozycji literatury przedmiotu (partii akompaniamentu) 2. Kształtowanie umiejętności współpracy z solistą, w tym praktyka estradowa (prezentacje na przesłuchaniach, egzaminach, koncertach i audycjach) 3. Kształtowanie umiejętności dostosowywania się do specyfiki techniki wykonawczej poszczególnych solistów</p>

	4. Praktyczne kształtowanie umiejętności czytania nut a vista rozwijanie umiejętności samodzielnego opracowania i interpretacji utworów.
6. Praktyka estradowa	Publiczna prezentacja (występ artystyczny) co najmniej 1 raz w semestrze utworu solowego lub kameralnego (poza obowiązującym egzaminem i kolokwium technicznym) – forma uzupełnienia treści programowych przedmiotów: instrument główny i kameralistyka (w ramach przydzielonych tym przedmiotom godzin i punktów ECTS)
7. Kształcenie słuchu	<p>Program podzielony jest na bloki tematyczne realizowane ustnie lub pisemnie, w zależności od rodzaju zadania. Przedstawione poniżej treści tematyczne są stałe w ramach każdego z czterech semestrów. Zróżnicowany jest stopień trudności i tempo realizacji ćwiczeń w kolejnych semestrach.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ćwiczenia słuchowe (interwały, trójdźwięki, cztero- i pięciodźwięki, gamy, skale: rozpoznawanie, śpiewanie; korelacja spostrzeżeń wzrokowych ze słuchowymi). 2. Analiza harmoniczna (rodzaje kadencji; rozpoznawanie, zapis, śpiewanie w układzie czterogłosowym, określanie tonacji akordów na podstawie składnika w sopranie lub w basie, – analiza słuchowa ciągu harmonicznego (przykłady własne i z literatury muzycznej)). 3. Dyktanda pamięciowe (1-, 2-głosowe) i melodyczne (2-,3-głosowe) poziom trudności dyktand zależy od poziomu grupy; w przypadku dużych rozbieżności między poziomem zaawansowania słuchowego studentów w grupie nauczyciel podaje każdemu studentowi indywidualny zakres działań dopasowany do jego aktualnych możliwości słuchowych. 4. Ćwiczenia rytmiczne (1- lub 2-głosowe)przeznaczone do zapisu w czasie słuchania lub jako rodzaj dyktanda pamięciowego, lub wykonywane a vista nazwami literowymi, solmizacją, na sylabie „ta” lub wystukiwane. 5. Korekta błędów w zapisanych przykładach nutowych w porównaniu ze słyszonym przebiegiem melodycznym jedno-lub wielogłosowym. 6. Czytanie nut głosem (jednogłosowych, dwugłosowych, jednogłosowych oraz dwugłosowych z głosem rytmicznym, trzygłosowych i czterogłosowych). 7. Zasady muzyki <p>Treści programowe wzajemnie się przenikają a większość z nich jest obecna na każdym etapie kształcenia</p>
8. Historia i literatura muzyczną z elementami analizy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wybrane pierwotne kultury muzyczne. 2. Muzyka świata starożytnego. 3. Wprowadzenie do podstawowych metod analitycznych 4. Świecka monodia średniowieczna. 5. Chorał gregoriański, początki rozwoju muzyki wielogłosowej w średniowiecznej Europie. 6. Ars antiqua, ars nova i szkoła burgundzka w muzyce. 7. Idea renesansu w muzyce, szkoła flamandzka, rzymska i wenecka; rozwój renesansowej polifonii i nowych technik kompozytorskich – ośrodki, style, gatunki, indywidualności twórcze. 8. Renesans hiszpański, francuski, niemiecki, polski, angielski – cechy, przedstawiciele. 9. Rozwój instrumentów i gatunków muzyki instrumentalnej w okresie renesansu.

	<p>10. Cechy stylistyczno-formalne muzyki barokowej (nowe style i techniki kompozytorskie, przemiany tonalne w muzyce, estetyka muzyki barokowej).</p> <p>11. Retoryka muzyczna; ilustracyjność w barokowych dziełach.</p> <p>12. Powstanie i ewolucja nowych gatunków muzycznych (wokalnych, wokarno-instrumentalnych i instrumentalnych) .</p> <p>13. Wielkie indywidualności twórcze epoki Baroku, ich dorobek oraz ich znaczenie w europejskiej kulturze muzycznej.</p> <p>14. Twórcy polskiego Baroku.</p> <p>15. Klasycyzm: założenia estetyczne epoki i problematyka stylu klasycznego w ujęciu teoretycznym.</p> <p>16. Twórczość C. Ph. E. Bacha w aspekcie stylu wzmożonej uczuciowości.</p> <p>17. Szkoła mannheimska: charakterystyka twórczości czołowych przedstawicieli i ich zdobycze na polu muzyki instrumentalnej (w szczególności symfonicznej).</p> <p>18. Twórczość instrumentalna J. Haydna, W. A. Mozarta i L. van Beethovena ze szczególnym uwzględnieniem ewolucji gatunku symfonii i koncertu u wymienionych kompozytorów.</p> <p>19. Opera klasyczna ze szczególnym uwzględnieniem opery metastazjańskiej, twórczości Ch. W. Glucka i W. A. Mozarta.</p> <p>20. Wprowadzenie do epoki romantyzmu.</p> <p>21. Pieśń romantyczna.</p> <p>22. Muzyka fortepianowa, miniatura instrumentalna i kameralistyka w epoce romantyzmu.</p> <p>23. Symfonia i programowość w dobie romantyzmu.</p> <p>24. Opera romantyczna (m.in. włoski <i>melodramma</i>, francuska <i>grand opéra</i>, dramat muzyczny Richarda Wagnera).</p> <p>25. Analiza wybranych dzieł muzyki romantycznej.</p> <p>26. Impresjonizm i symbolizm (Claude Debussy, Maurice Ravel).</p> <p>27. Ekspresjonizm Szkoły Wiedeńskiej XX wieku i dodekafonia (Arnold Schönberg, Anton Webern, Alban Berg).</p> <p>28. Nurt neoklasyczny w twórczości XX wieku.</p> <p>29. Musical – geneza, rozwój.</p> <p>30. Musical – narzędzia krytyczne stosowane w analizie literackiej dzieła muzycznego, różne stylistyki utworów musicalowych, problematyka różnic pomiędzy tekstem oryginalnym a tłumaczeniem.</p> <p>31. Muzyka eksperymentalna XX wieku (m.in. Charles Ives, Edgar Varèse, Pierre Scheffer, John Cage).</p> <p>32. Fenomen <i>minimal</i> i <i>repetitive music</i> (Steve Reich, John Adams, Terry Riley)</p> <p>33. Najnowsze tendencje w muzyce przełomu XX i XXI wieku (m.in. Gérard Grisey, <i>live electronics</i>, kompozytorzy najmłodszych generacji).</p> <p>34. Szkoła warszawska przełomu XX i XXI wieku (Marian Borkowski, Stanisław Moryto, Marcin Błażewicz i in.)</p> <p>Pedagog może podjąć decyzję o realizowaniu tematów dodatkowych, o ile grupa wykaże zainteresowanie innymi problemami z zakresu przedmiotu. Pedagog może realizować treści programowe według kryterium problemowego.</p>
<p>9. Zagadnienia wykonawcze muzyki dawnej</p>	<p>1. Renesansowy zwrot ku człowiekowi – antropocentryzm: wpływ nowych prądów na dzieło muzyczne.</p> <p>2. Polichóralność – początek muzyki koncertującej. Nadrzędna rola słowa w muzyce.</p>

	<p>3. Początki ars oratoria. 4. Barokowa retoryka muzyczna i teoria afektów. 5. Powstanie opery, rozwój nowych instrumentalnych form muzycznych: suita, concerto grosso, sonata, koncert solowy. 6. Charakterystyka instrumentów z epoki i związana z nimi praktyka wykonawcza. 7. Charakterystyka tańców barokowych. 8. Style narodowe. 9. Ornamentacja jako warunek sine qua non wykonawstwa muzyki dawnej.</p> <p>Treści programowe wzajemnie się przenikają, a większość z nich jest obecna podczas całego procesu kształcenia</p>
<p>10. Propedeutyka muzyki współczesnej</p>	<p>1. Olivier Messiaen; zastosowanie modi, rytmów nieodwracalnych i wartości dodanych, inspiracje etniczne, religijne i ze świata przyrody; różne sposoby notacji (Kwartet na koniec czasów, Ptaki egzotyczne); 2. Ekspansja ekspresjonizmu i atonalności; dodekafonia, druga szkoła wiedeńska (Arnold Schönberg Ocalały z Warszawy, Alban Berg Koncert skrzypcowy „Pamięci Anioła”, Anton Webern Symfonia op. 21); 3. Strukturalizowanie przebiegów serialnych (Anton Webern Wariacje fortepianowe, Olivier Messiaen Etiudy rytmiczne); 4. Minimal music na przykładzie twórczości Steve’a Reicha; procesy postrzegalne, efekt przesunięcia fazowego, idea niekończącego się kanonu (It’s Gonna Rain, Sextet, Piano Phase, Drumming, Desert Music, New York Counterpoint, Electric Counterpoint, Different Trains, Clapping Music, Tehillim); 5. Wojciech Kilar – język dźwiękowy poematów muzycznych inspirowanych folklorem Podhala (Kzesany, Orawa, Kościelec); 6. Przemiany stylistyczne w twórczości Henryka Mikołaja Góreckiego (Beatus vir, II Symfonia „Kopernikowska”, III Symfonia „Symfonia pieśni żałosnych”); 7. Sonoryzm; Krzysztof Penderecki Tren, Kazimierz Serocki Fantasmagoria; preparacja fortepianu; 8. Muzyka konkretna (Pierre Schaeffer Etude Noire, Włodzimierz Kotoński Etiuda na jedno uderzenie w talerz); ewolucja muzyki elektroakustycznej (Karlheinz Stockhausen); 9. Aleatoryzm na podstawie wybranych przykładów z literatury muzycznej; John Cage, Witold Lutosławski (Gry weneckie), Peteris Vasks (Koncert na róg angielski, Message); 10. Serializm i jego konsekwencje (Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen, Luigi Nono)</p>
<p>11. Chór</p>	<p>1. Program ustala pedagog prowadzący chór w zależności od planowanych przedsięwzięć artystycznych, a także w porozumieniu z pedagogiem studenta odnośnie egzaminu dyplomowego z dyrygowania. 2. Doboru repertuaru na koncert dyplomantów dokonuje się na podstawie możliwości wykonawczych zespołu oraz możliwości manualnych studenta - dyplomanta, jego umiejętności z zakresu metodyki prowadzenia zespołów wokalnych i emisji zbiorowej. 3. Program obejmuje utwory chóralne z różnych epok a cappella i z towarzyszeniem instrumentów. 4. Program posiada stałe elementy w ramach każdego z sześciu semestrów. Dotyczą one problematyki:</p>

	<p>-kształcenia emisji głosu (postawa, oddech, ćwiczenia: rozluźniające, aparatu artykulacyjnego, wokalne ćwiczenia melodyczne z uwzględnieniem zmian artykulacyjnych i dynamiki, harmoniczne, wyrównujące brzmienie w głosach i inne)</p> <p>-praktycznych umiejętności w zakresie metodyki prowadzenia zespołów wokalnych (prowadzenie rozśpiewania, rozwiązywanie problemu wykonawczego w wybranym utworze)</p>
12. Język angielski/niemiecki/ francuski	Treści zgodne z kartami przedmiotów KOLEGIUM NAUK HUMANISTYCZNYCH I JĘZYKÓW OBCYCH
13. Seminarium pisemnej pracy dyplomowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wybór tematu, temat a tytuł. Strona tytułowa. Abstrakt i słowa kluczowe. 2. Zawartość wstępu i zakończenia oraz różnice między nimi. 3. Budowa pracy dyplomowej (układ dychotomiczny – część teoretyczno-przeładowa, część empiryczna, układ rozdziałowy – 3 – 5) i zawartość. 4. Konstrukcja, rola i znaczenie poszczególnych rozdziałów. 5. Praca nad tekstem: przypisy, cytowanie, problem plagiatu. 6. Konstrukcja spisów, indeksów i aneksów. Podpisy do ilustracji, przykładów nutowych itp. 7. Bibliografia – sposoby konstruowania spisów cytowanego piśmiennictwa. 8. Kwerenda 9. Charakterystyka piśmiennictwa o muzyce, wybór, nauka krytycznej analizy literatury 10. Zagadnienia dotyczące pisania, język, styl. 11. Podstawowe metody badawcze. 12. Zagadnienia techniczne przygotowania pracy dyplomowej. <p>Zajęcia mają formę pracy samodzielnej polegającej na pobieraniu materiałów dostępnych na stronie UMFC oraz rozwiązywaniu zadań (w trybie zdalnym) po każdym z zajęć.</p>
14. Konsultacje pisemnej pracy licencjackiej	Merytoryczna opieka nad powstającą pracą dyplomową studenta
15. Wychowanie fizyczne	Treści zgodne z kartą ogólnouczelnianego przedmiotu wychowanie fizyczne
16. Przedmiot fakultatywny	Treści zgodne z kartami przedmiotów wybranych z KATALOGU PRZEDMIOTÓW FAKULTATYWNYCH
17. Przedmiot humanistyczny lub z zakresu nauk społecznych	Treści zgodne z kartami przedmiotów KOLEGIUM NAUK HUMANISTYCZNYCH I JĘZYKÓW OBCYCH
18. Wiedza o patronie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zasady periodyzacji historii muzyki w kontekście muzyki polskiej. 2. Długa zapowiedź czy naturalna konsekwencja – od Wacława z Szamotuł do Fryderyka Chopina. 3. Maria Szymanowska, Franciszek Lessel i inni. Preromantyzm – podwaliny stylu chopinowskiego. 4. Józef Elsner - „nauczyciel Chopina”, ale przede wszystkim twórca i działacz kulturalny. Wprowadzenie do twórczości i działalności kompozytora. 5. Historia warszawskiej uczelni muzycznej I – początki. Szkoła Elsnera: Chopin i jemu współcześni (J. Fontana, O. Kolberg, T. N. Nidecki, J. W. Krogulski, A. Freyer, J. Nowakowski i in.).

	<p>6. Ignacy Feliks Dobrzyński – tylko „szkolny kolega Chopina” czy wybitny kompozytor-symfonik? Wzajemne wpływy Chopina i Dobrzyńskiego oraz rozwój indywidualnego stylu Dobrzyńskiego w kontekście twórczości Chopina.</p> <p>7. Fryderyk Chopin – pierwsze lata twórczości. Początki indywidualizacji stylu, wpływ środowiska Warszawy i warszawskiej uczelni na rozwój estetyki chopinowskiej.</p> <p>8. Twórczość, działalność i wpływ Karola Kurpińskiego na polską i warszawską kulturę muzyczną oraz twórczość i karierę muzyczną Fryderyka Chopina.</p> <p>9. Polityczne, społeczne i instytucjonalne uwarunkowania polskiej kultury muzycznej w Warszawie.</p> <p>10. Historia warszawskiej uczelni muzycznej II – program nauczania, warunki funkcjonowania w latach 1810-1831.</p> <p>11. Fryderyk Chopin na emigracji. Wpływ środowiska tzw. „Wielkiej Emigracji” na twórczość kompozytora oraz działalność społeczno-kulturalną i twórczość artystyczną pod zaborami.</p> <p>12. Ostatnie lata życia Fryderyka Chopina.</p> <p>13. Społeczne i polityczne uwarunkowania profesjonalnej nauki muzyki i działalności artystycznej po Powstaniu Listopadowym. Reaktywacja warszawskiej uczelni muzycznej w 1861 roku.</p> <p>14. Dziedzictwo Fryderyka Chopina w kontekście działalności kolejnych pokoleń kompozytorów XIX i XX wieku (Stanisław Moniuszko, Władysław Żeleński, Aleksander Zarzycki, Ignacy Jan Paderewski, Karol Szymanowski).</p> <p>15. Historyczne i społeczno-polityczne uwarunkowania funkcjonowania warszawskiej uczelni muzycznej od 1810 roku do współczesności. Wnioski na przyszłość.</p>
<p>19. Etykieta człowieka sztuki</p>	<p>1. Zasady i formy zachowań na estradzie.</p> <p>2. Ekspresja werbalna i pozawerbalna w trakcie występów publicznych.</p> <p>3. Świadome konstruowanie komunikatu w trakcie występów estradowych.</p> <p>4. Sztuka komunikacji na drodze konwersacji, poprzez telefon, list, e-mail.</p> <p>5. Zasady i formy zachowań w trakcie oficjalnych spotkań.</p> <p>6. Zasady i formy zachowań w miejscach publicznych.</p> <p>7. Dobór stroju do okazji.</p> <p>8. Podstawowe zasady gestu scenicznego i estradowego.</p>
<p>20. Psychologia</p>	<p>1. Podstawowe pojęcia i procesy psychologii.</p> <p>2. Procesy rozwoju ucznia od dzieciństwa do wczesnej dorosłości.</p> <p>3. Normy rozwojowe wobec zaburzeń rozwoju i dysharmonii rozwojowych (zaburzenia zachowania od nieśmiałości po zaburzenia nerwicowe, nastroju i depresje).</p> <p>4. Trening relaksacyjny/relacje interpersonalne – zaufanie, panowanie nad ciałem: praca oddechowa, mięśnie twarzy, motoryka duża.</p> <p>5. Stres, emocje (w tym trema): objawy, rozpoznawanie, style radzenia sobie z nim.</p> <p>6. Uzależnienia: mechanizm, prewencja i radzenie sobie z nimi.</p> <p>7. Komunikacja interpersonalna – krok do asertywności (umiejętność słuchania i odpowiadania; wrażliwość bodźcowa).</p> <p>8. Zasoby (poznawcze, ludzkie, materialne). Utrzymywanie i odtwarzanie.</p> <p>9. Relacje interpersonalne – odpowiedzialność, porozumienie w sytuacjach konfliktowych.</p>

	<p>10. Budowanie samooceny, źródła endogenne i egzogenne. 11. Techniki uczenia się. 12. Konsekwencje podtrzymujące zachowanie. 13. Nagrody, dyskontowanie, cierpliwość. 14. Zachowania niepożądane. 15. Procesy pamięciowe. 16. Samoocena i wpływ społeczny. 17. Wypalenie zawodowe i radzenie sobie ze stresem w pracy nauczyciela. 18. Rozwój kompetencji osobowościowych jako istotny element rozwoju zawodowego nauczyciela. 19. Teorie inteligencji i zdolności. 20. Podstawy pomiaru psychometrycznego. 21. Test Inteligencji Muzycznej Winga.</p>
21. Pedagogika	<p>1. Pojęcie pedagogiki jako nauki i jej miejsce w systemie nauk. 2. Geneza i rozwój współczesnych koncepcji pedagogicznych. 3. Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; projektowanie działań edukacyjno-wychowawczych. 4. Proces wychowania, jego struktura, właściwości, dynamika. 5. Szkoła jako instytucja wychowawcza. 6. Zawód nauczyciela i procesy komunikowania się. 7. Projekt edukacyjny.</p>
22. Podstawy dydaktyki	<p>1. Usytuowanie dydaktyki w zakresie pedagogiki, a także przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki oraz relację dydaktyki ogólnej do dydaktyk szczegółowych. 2. Zagadnienie klasy szkolnej jako środowiska edukacyjnego: style kierowania klasą, problem ładu i dyscypliny, procesy społeczne w klasie, integrację klasy szkolnej, tworzenie środowiska sprzyjającego postępowi w nauce oraz sposób nauczania w klasie zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego. 3. Współczesne koncepcje nauczania i cele kształcenia – źródła, sposoby ich formułowania oraz ich rodzaje; zasady dydaktyki, metody nauczania, treści nauczania i organizację procesu kształcenia oraz pracy uczniów. 4. Zagadnienie lekcji jako jednostki dydaktycznej oraz jej budowa, modele lekcji i sztuka prowadzenia lekcji, a także style i techniki pracy z uczniami; interakcje w klasie; środki dydaktyczne. 5. Projektowanie działań edukacyjnych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów, w szczególności możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się; sposoby wyrównywania szans edukacyjnych, znaczenie odkrywania oraz rozwijania predyspozycji i uzdolnień oraz zagadnienia związane z przygotowaniem uczniów do udziału w konkursach i olimpiadach przedmiotowych; autonomia dydaktyczną nauczyciela. 6. Sposoby i znaczenie oceniania osiągnięć szkolnych uczniów: ocenianie kształtujące w kontekście efektywności nauczania, wewnątrzszkolny system oceniania, rodzaje i sposoby przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych; tematyka oceny efektywności dydaktycznej nauczyciela i jakości działalności szkoły oraz edukacyjna wartość dodana. Znaczenie języka jako narzędzia pracy nauczyciela: problematyka pracy z uczniami z ograniczoną znajomością języka polskiego lub zaburzeniami komunikacji językowej, metody porozumiewania się w celach dydaktycznych – sztuka wykładania</p>

	<p>i zadawania pytań, sposoby zwiększania aktywności komunikacyjnej uczniów, praktyczne aspekty występów publicznych – poprawność językowa, etyka języka, etykieta korespondencji tradycyjnej i elektronicznej.</p>
<p>23. Metodyka nauczania – planowanie i projektowanie pracy z uczniem</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dydaktyka szczegółowa; cele kształcenia i treści nauczania przedmiotu lub prowadzonych zajęć na poszczególnych etapach edukacyjnych. 2. Indywidualizacja nauczania – definicja i zakres pojęcia. 3. Indywidualizacja nauczania i jego ranga w procesie kształcenia na każdym etapie edukacyjnym. 4. Uczeń ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi; diagnoza wstępna grupy uczniowskiej i każdego ucznia. 5. Zróżnicowanie nauczania a uzdolnienia ucznia. Nauczanie do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów z uwzględnieniem ich zdolności i wrodzonych predyspozycji 6. Rozwiązania metodyczne i organizacyjne szkoły uwzględniające w nauczaniu zróżnicowanie uczniów. <p>Treści programowe przedmiotu Metodyka nauczania – planowanie i projektowanie pracy z uczniem są zgodne z podstawami programowymi obowiązującymi w Szkołach Muzycznych I i II stopnia.</p>
<p>24. Metodyka nauczania gry na instrumencie - fortepian</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza podstaw programowych przedmiotów: fortepian główny i fortepian dodatkowy obowiązujących w szkołach muzycznych I stopnia. 2. Program nauczania przedmiotu fortepian główny w szkole I stopnia – cele nauczania, treści kształcenia, projektowanie. 3. Program nauczania przedmiotu fortepian obowiązkowy w szkole muzycznej I stopnia – cele nauczania, treści kształcenia, projektowanie. 4. Praca nad warsztatem instrumentalnym ucznia szkoły muzycznej I stopnia. 5. Indywidualizacja nauczania i jego ranga w procesie kształcenia na drugim etapie edukacyjnym. 6. Nauczanie dostosowane do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów z uwzględnieniem ich zdolności i wrodzonych predyspozycji. 7. Rozwiązania metodyczne i organizacyjne w szkole muzycznej I stopnia uwzględniające w nauczaniu zróżnicowanie uczniów. 8. Monitorowanie i ocena procesu dydaktycznego. 9. Przygotowanie do występu publicznego. 10. Analiza dostępnej literatury edukacyjnej w szkole muzycznej I stopnia. 11. Komunikacja i współpraca z rodzicami. 12. Nowoczesne techniki nauczania stosowane w szkolnictwie I stopnia. 13. Stres i techniki relaksacyjne. 14. Wizerunek współczesnego artysty. 15. Wykorzystanie współczesnych technik multimedialnych. 16. Omówienie wybranych pozycji literatury fachowej.
<p>25. Praktyki psychologiczno-pedagogiczne</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie się ze specyfiką szkoły, poznanie jej sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji. 2. Działania opiekuńczo-wychowawcze i animacyjne podczas imprez, warsztatów, zajęć edukacyjnych, projektów realizowanych na terenie Filii UMFC oraz współpracujących z Filią placówek,

	<p>stowarzyszeń i instytucji.</p> <p>Treści programowe wzajemnie się przenikają. Dotyczą doświadczania, obserwowania, analizy i interpretacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, pełnienia ról opiekuna, wychowawcy i animatora, poznawania zasad funkcjonowania placówek, w których odbywa się praktyka, współdziałania z opiekunem praktyk.</p>
26. Praktyki zawodowe	<p>Praktyki w zakresie dydaktyki przedmiotowej w szkole muzycznej I stopnia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Praktyczne zapoznanie się z dokumentacją szkoły, poznawanie zasad funkcjonowania placówki, sposoby organizacji zajęć dydaktycznych. 2. Poznawanie pracy nauczyciela i zapoznanie się z prowadzoną przez niego dokumentacją. 3. Obserwacja rozwoju intelektualnego i emocjonalnego uczniów; sposoby przygotowywania uczniów do przesłuchań, egzaminów, koncertów; 4. Komunikacja z rodzicami/opiekunami <p>Treści programowe wzajemnie się przenikają, a większość z nich jest obecna na każdym etapie kształcenia. Dotyczą doświadczania, obserwowania, analizy i interpretacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, pełnienia ról nauczyciela i wychowawcy, poznawania zasad funkcjonowania placówek, w których odbywa się praktyka, współdziałania z opiekunem praktyk.</p>
27. Emisja głosu – higiena głosu nauczyciela	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa narządów głosu. 2. Zasady higieny głosu w pracy nauczyciela. 3. Zasady prawidłowej emisji głosu oraz zasady ortofonii. 4. Prawidłowa postawa, zasady prawidłowego toru oddechowego, fonacji, artykulacji. 5. Korekta błędów wymowy, doskonalenie emisji głosu. 6. Choroby głosu. Profilaktyka i higiena głosu. 7. Rola postawy w oddychaniu, rola oddechu w procesie mowy. 8. Technika Alexandra.